

Als leerkracht ben je de hele dag in gesprek met kinderen. Een kind kan je vertellen wat hij wel en niet leuk vindt. Vind jij de inbreng van de kinderen ook belangrijk? Wat zou hij misschien willen leren, bijvoorbeeld iets dat hij een ander kind heeft zien doen? Waarom reageert dit kind zo intens als hij een opdracht moet doen? Wat wil hij je duidelijk maken? Wil je ook dat hij invloed heeft op zijn eigen ontwikkeling? Benut dan kansen, pak de gouden momenten en voer een kindgesprek. Ga met een kind in gesprek over zijn ontwikkeldoelen.

Het voeren van kindgesprekken met jonge kinderen over leren, welbevinden en het stellen van doelen kan behoorlijk ingewikkeld zijn. Zowel de mondelinge taalvaardigheden als de metacognitieve vaardigheden spelen hierbij een rol. Hoe ga je op een passende en zinvolle manier met jonge kinderen in gesprek? De aandachtspunten in deze download helpen je hierbij.

VOORBEREIDING KINDGESPREK

- Een positieve, warme relatie met een kind is een voorwaarde voor een goed kindgesprek. Wie kan dit gesprek het beste voeren met dit kind?
- Een kindgesprek kan spontaan plaatsvinden, omdat het kind hiertoe een aanzet geeft. Je kunt ook zelf een setting creëren waarin jij het initiatief neemt tot een kindgesprek. Bedenk dan wat het doel is van het gesprek. Welke informatie wil je boven tafel krijgen? Wil je bijvoorbeeld achterhalen waar het kind blij van wordt, wat hij graag wil leren of waarom het zich regelmatig terugtrekt?
- Denk alvast na over je vragen. Stel zowel open als gesloten vragen (pas op voor suggestieve vragen). Een aantal standaardvragen kun je in een happertje zetten of op kaartjes in een bakje. Bedenk hoe je de informatie verkregen uit dit gesprek gaat vastleggen, bijvoorbeeld in een kindplan, middels een tekening, in het portfolio en/of in het observatiesysteem.
- Zorg er bij een kindgesprek voor dat je tijd en aandacht voor het specifieke kind kunt hebben. Denk vooraf na over hoe je dit wilt organiseren. Zijn de andere kinderen zelfstandig aan het spelen/ werken in de klas of buiten spelen? Is er wellicht een ondersteuner die de overige kinderen kan begeleiden?
- Jonge kinderen zijn graag handelend bezig, zet materialen in en zorg er voor dat deze klaarliggen. Denk aan handpoppen, poppenkastpoppen, playmobil-poppetjes, etc.
- Houd stiften, pen en papier bij de hand, zodat je e.e.a. kan noteren en/ of uittekenen.
- Voor een kindgesprek over de executieve vaardigheden kun je de boot uit de Wijzer in Executieve Functies als metafoor gebruiken. Zorg ervoor dat je de symbolen bij de hand hebt (download 'Symbolen executieve functies' www.zienindeklas.nl/downloads).
- Beetje spannend, nog niet zo vaak gedaan? Realiseer je dat je hierin niet de enige bent. Geef niet op, maak verbinding en heb vertrouwen! En hé: oefening baart kunst!

TIJDENS HET KINDGESPREK

- Voer het kindgesprek uit in een concrete spel- of werksituatie, jonge kinderen leven in het hier en nu. Mogen bewegen zorgt ervoor dat spanning afneemt. Voorkom een formeel vraaggesprek.
- Neem de juiste attitude aan; neem een open houding aan en ga op ooghoogte zitten. Zorg voor een veilige, speelse setting en maak verbinding door aan te sluiten bij het spel van het kind en hetgeen het kind vertelt.
- Een gesprek verloopt soepeler als je uitgaat van gelijkwaardigheid en respect. Geef het kind het gevoel dat je écht naar hem of haar luistert en dat zijn inbreng er echt toe doet!
- Probeer het gesprek, de doelen en de ontwikkeling uit te tekenen, uit te spelen, dus visueel te maken. Maak tekeningen, foto's en gebruik afbeeldingen en materialen (TIP: download 'Kindplan' www.zienindeklas.nl - downloads).

- Maak gebruik van spelsituaties. Laat het kind veel praten, tekenen, etc. Vul niet in, maar wees nieuwsgierig.
- Benadruk dat er geen goed of fout is. Geef een kind de tijd om na te denken. De koers van het spel en het gesprek bepaalt het kind, geef het hier ruimte en vrijheid voor. Volg het kind en sluit hierop aan.
- Gebruik geen waarom of wanneer vragen, die zijn heel ingewikkeld voor jonge kinderen. Gebruik taal die het kind begrijpt en die aansluit bij zijn beleavingswereld.
- Jonge kinderen hebben niet altijd in de gaten dat volwassenen niet op de hoogte zijn van wat er in hen omgaat, vraag door. Realiseer je dat jonge kinderen vaak denken dat iedereen hetzelfde denkt.
- Realiseer je dat fantasie en werkelijkheid nog heel dicht bij elkaar liggen.
- De gesprekken zijn nog niet zo lang. Jonge kinderen hebben een korte spanningsboog. Kijk goed wanneer het kind nog betrokken is en stop op tijd.

NA HET KINDGESPREK

- Kom op korte termijn terug op de besproken punten. Geef het een cyclisch karakter (voorbereiding, gesprek, afsluiting en uitvoering en evaluatie van het plan). Bekijk hiervoor ook de Wijzer in Onderwijsbehoeften.
- Jonge kinderen hebben nog weinig tijdsbesef, ze leven voornamelijk in het hier en nu. Bij begrippen als 'gisteren' of 'over drie weken' hebben ze geen beeld, help ze bij het terug- en vooruitkijken. Het gebruik van picto's (van bijv. de dagen van de week) en plannen op het kiesbord kunnen hierbij helpend zijn.
- Evaluer zowel het product als proces op basis van de eerder besproken punten.

VOORBEELDVRAGEN

- Wie zijn je vriendjes/ vriendinnetjes?
- Wat doe je graag na schooltijd?
- Waar speel je graag mee thuis?
- Waar speel je graag mee in de klas?
- Wat vind je leuk om te doen op school?
- Wat vind je minder leuk om te doen op school?
- Wat was makkelijk? Wat vond je moeilijk?
- Wat zou je willen veranderen aan dit werkje?
- Wat zou je aan een ander kind willen vertellen over dit werkje?
- Waar ben je trots op?
- Als het niet helemaal lukt, wie vraag jij dan om hulp? Waar heb je hulp bij nodig?
- Hoe kun je dit werkje een beetje moeilijker maken?
- Wat ging er heel goed? Wat ging er niet zo goed tijdens het spelen?
- Wat heb je geleerd toen je dit werkje deed of in de ...hoek speelde?
- Waar moet je goed over nadenken als je dit werkje gaat doen?
- Wat heb je gespeeld of gemaakt? Vertel er eens iets over. Wat vind je er mooi aan? Hoe heb je dit gemaakt?
- Wat zou je in de klas willen veranderen, zodat het nog fijner is voor jou?
- Wat kan je vriend heel goed? Zou jij dat ook willen leren?
- Boot-symbolen executieve functies: Kies er maar eens één uit waar je heel goed in bent / die je nog wel moeilijk vindt.
- Als je zou kunnen toveren, welke machine zou jij dan willen toveren? Wat zou je willen uitvinden?



LITERATUUR

Delfos, M.F. (2020,2021). Luister je wel naar mij? Amsterdam: B.V. Uitgeverij SWP
Gabriel, N. & S.Huitema (2016). Wijzer in onderwijsbehoeften. Maarssen: ZIEN in de Klas



Onder begeleiding investeren in de kwaliteit van onderwijs in de onderbouw?
Neem vrijblijvend contact op met ZIEN in de Klas. www.zienindeklas.nl